

НАУКОВИ ЗАПИСКИ
СРБОСЛОВENSKO KRAJEVO NAUKOVO DRUSTVO

НАУКОВИ ЗАПИСКИ

Tom I

СРБОСЛОВENSKO KRAJEVO NAUKOVO DRUSTVO
1918 - 1919

57
н 53

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Том I

25453

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ — 1951

БІБЛІОТЕКА
Природознавчого Музею
АН-УРСР

*Друкуються за постановою Редакційно-видавничої ради
Академії наук Української РСР*

*Присвячується
п'ятнадцятиріччю з дня смерті
Івана Володимировича Мічуріна*

Відповідальний редактор канд. біол. наук *Г. В. Козій*, секретар редколегії
К. А. Татаринів, члени редакційної колегії: д-р біол. наук *А. С. Лазаренко*
(відділ ботаніки), д-р геол.-мін. наук *В. Г. Ткачук*, канд. геол.-мін. наук
С. І. Пастернак (відділ геології) і канд. біол. наук *П. П. Балабай*
(відділ зоології).



БОТАНІКА

МАТЕРІАЛИ ДО БРІОФЛОРИ МАРМАРОСЬКИХ КАРПАТ

М. П. Слободян

Флора мохів Закарпатської області майже невідома. Крім відомостей про печіночні мохи Закарпаття у Ліліенфельдунні [7] і Смарди [12] у нас немає жодних літературних даних про листяні та сфагнові мохи цієї різноманітної своїми природними умовами області.

Влітку 1946 і 1947 рр. мені пощастило зібрати бріологічний матеріал з гірських районів Закарпаття, і зокрема з Мармароських Карпат, проміжного гірського хребта між Чорногорою та радянськими Альпами. Досліджена нами північна частина Мармароських Карпат (з вершинами Піп Іван 1940 м, Неніска 1822 м, П'єтрос 1784 м) відділена від вищої південної частини (Фархаул 1961 м) державним кордоном з Румунською Народною Республікою.

Своєю геологічною будовою (кристалічні лупаки, гнейси) та скелястістю вершин Мармароські Карпати відрізняються від сусідньої на півночі флішевої з пологими схилами Чорногори (Говерля 2054 м).

Флора Мармароських Карпат нагадує флору Чорногори. Тут на карнизах скель Неніски — єдине в радянських Карпатах місцезростання рідкісного едельвейсу — *Leontopodium alpinum* Cass., що його місцеве населення називає „квіткою щастя“.

Мармароські Карпати я відвідав тричі: в половині липня 1946 р. (околиці м. Рахова, Рахівський Менчул), у першій половині червня 1947 р. (с. Богдан, Рахівського району, П'єтрос) і в другій половині липня 1947 р. (Піп Іван, Бендреаска, Межи-поточи, Неніска). Список листяних мохів, що їх я зібрав у Мармароських Карпатах, ще неповний, бо несприятлива погода перешкоджала дослідженню високих гірських районів. У списку наводиться 10 нових видів, ряд нових варієтетів і форм для бріофлори східних Карпат (у тексті відзначені зіркою). З них *Dicranum fulvellum*, *Campylopus atrovirens*, *Anoetangium Sendtnerianum*, *Grimmia unicolor*, *Grimmia elongata*, *Eurhynchium Stokesii* (шість видів) подаються вперше для бріофлори Української РСР.

За умовами виростання видів у гірських поясах спостерігається таке розміщення мохів:

1. Пояс букових лісів до $\pm 1200-1250$ м:

а) Компоненти наземного ярусу лісового вкриття: *Mnium undulatum*, *M. cuspidatum*, *M. affine*, *Thuidium tamariscifolium*, *T. delicatulum*, *T. Philibertii*, *Eurhynchium striatum*, *Rhytidia-delphus triquetrus*, *Hylocomium splendens*, *Atrichum undulatum*, *Polytrichum attenuatum*.

б) На глинястих урвищах та відслоненнях ґрунту: *Fissidens taxifolius*, *F. bryoides*, var. *gymnandrus*, *Ditrichum homomallum*, *D. tortile*, *Dicranella varia*, *Tortula subulata*, *Mnium stellare*, *Chrysohypnum Halleri*, *Chr. stellatum*, *Brachythecium velutinum*, *Plagiothecium succulentum*, *Ctenidium molluscum*, *Diphyscium sessile*, *Pogonatum nanum*, *P. aloides*.

в) Біля джерел та по берегах потоків: *Dichodontium pellucidum*, *Tortella tortuosa*, *Barbula unguiculata*, *Mniobryum albicans*, *Pohlia cruda*, *Bryum ventricosum*, *B. capillare*, *Mnium punctatum*, *Aulacomnium palustre*, *Philonotis fontana*, *Fontinalis antipyretica* (у воді), *Cratoneurum commutatum*, *C. c. var. falcatum*, *C. filicinum*, *C. f. var. curvicaule*, *C. f. fo. gracilescens*, *Hypurohypnum palustre*, *H. ochraceum* (у воді), *Calliergonella cuspidata*, *Drepanocladus exannulatus*, *D. uncinatus*, *Eurhynchium rusciforme*.

г) На гнилій деревині: *Dicranum scoparium*, *Orthodicranum montanum*, *O. flagellare*, *Dicranodontium denudatum*, *Tetraphis pellucida*, *Pohlia cruda*, *P. nutans*, *Bryum capillare*, *Mnium stellare*, *M. cuspidatum*, *Anomodon longifolius*, *Thuidium tamariscifolium*, *T. Philibertii*, *Scleropodium purum*, *Amblystegium Juratzkanum*, *Brachythecium glareosum*, *B. rutabulum*, *B. r. var. plumulosum*, *Plagiothecium silesiacum*, *Hypnum cupressiforme*, *Polytrichum attenuatum*.

д) Епіфіти (на стовбурах буків і особливо яворів): *Dicranum scoparium*, *Paraleucobryum longifolium*, *Bryum capillare*, *Ulota ulophylla*, *U. crispula*, *Orthotrichum striatum*, *O. speciosum*, *O. pallens*, *Leucodon sciuroides*, *Antitrichia curtispindula*, *Homalia trichomanoides*, *Neckera crispa*, *N. pennata*, *N. complanata*, *Isothecium viviparum*, *Anomodon attenuatus*, *A. viticulosus*, *A. longifolius*, *Leskea polycarpa*, *Amblystegiella subtilis*, *Amblystegium serpens*, *Homalothecium sericeum*, *Camptothecium lutescens*, *Pterygynandrum filiforme*, *Heterophyllum Haldanianum*, *Hypnum cupressiforme*, *H. c. var. filiforme*.

е) На скелях і камінні: *Fissidens cristatus*, *F. pusillus*, *Ceratodon purpureus*, *Seligeria setacea*, *Amphidium Mougeotii*, *Dicranum scoparium*, *D. strictum*, *Paraleucobryum longifolium*, *Encalypta streptocarpa*, *E. ciliata*, *Gymnostomum rupestre*, *Anoetangium Sendtnerianum*, *Tortella inclinata*, *T. tortuosa*, *Erythrophyllum rubellum*, *Barbula spadicea*, *B. unguiculata*, *B. rigidula*, *Tortula canescens*, *T. muralis*, *T. subulata*, *T. montana*, *T. ru-*

ralis, *Schistidium apocarpum*, *Sch. gracile*, *Grimmia pulvinata*, *Racomitrium heterostichum*, *R. canescens*, *Funaria hygrometrica*, *Bryum Funckii*, *B. caespiticium*, *B. cirratum*, *B. capillare*, *B. argenteum*, *Bartramia pomiformis*, *B. norvegica*, *Orthotrichum anomalum*, *Leucodon sciuroides*, *Neckera crispa*, *N. complanata*, *N. Besseri*, *Isothecium viviparum*, *Anomodon viticulosus*, *A. attenuatus*, *Leskeella nervosa*, *Thuidium abietium*, *T. delicatulum*, *Chrysohypnum Halleri*, *Amblystegium riparium*, *Drepanocladus revolvens*, *Homalothecium sericeum*, *Brachythecium glareosum*, *B. populeum*, *Scleropodium purum*, *Eurhynchium Swartzii*, *Pterygynandrum filiforme*, *Plagiothecium undulatum*, *Hypnum incurvatum*, *Ctenidium molluscum*, *Hylocomium splendens*.

2. Пояс ялинових лісів до ± 1550 м:

а) Компоненти наземного ярусу лісового покриття: *Dicranum scoparium*, *Eurhynchium striatum*, *Pleurozium Schreberi*, *Ptilium crista castrensis*, *Rhytidiadelphus squarrosus*, *R. triquetrus* (зрідка), *Hylocomium splendens*, *H. umbratum*, *Plagiothecium undulatum*, *Polytrichum juniperium*, *P. commune*.

б) На глинястих урвищах та відслоненнях ґрунту: *Fissidens taxifolius*, *F. bryoides*, *F. b. var. gymnanthrus*, *Ditrichum homomallum*, *Dicranella secunda*, *D. varia*, *Pohlia elongata*, *Mnium undulatum*, *Brachythecium velutinum*, *Plagiothecium succulentum*, *Ctenidium molluscum*, *Diphyscium sessile*, *Pogonatum aloides*, *P. nanum*, *P. urnigerum*.

в) Біля джерел та по краях потоків: *Tortella tortuosa*, *Mniobryum albicans*, *Pohlia cruda*, *Bryum ventricosum*, *Mnium punctatum*, *Aulacomnium palustre*, *Philonotis fontana*, *Cratoneurum commutatum*, *C. c. var. falcatum*, *C. filicinum*, *C. f. var. curvicaule*, *C. f. fo. gracilescens*, *Calliergonella cuspidata*, *Drepanocladus ventricosus*, *D. uncinatus*.

г) На гнилій деревині: *Dicranum scoparium*, *D. fuscescens*, *Orthodicranum montanum*, *O. m. fo. pulvinata*, *O. flegellare*, *Dicranodontium denudatum*, *Tetraphis pellucida*, *Pohlia nutans*, *Mnium cuspidatum*, *Thuidium Philibertii*, *Plagiothecium laetum*, *Heterophyllum Haldanianum*, *Hypnum pallescens*, *Buxbaumia indusiata*.

д) Епіфіти: *Dicranum scoparium*, *Orthodicranum montanum*, *Ulota ulophylla*, *U. Bruchii*, *Antitrichia curtipendula*, (явір) *Neckera complanata*, *Isothecium viviparum*, *Plagiothecium laetum*, *Hypnum cupressiforme*, *H. c. var. filiforme*, *Pterygynandrum filiforme*, fo. *filescens*.

е) На скелях і камінні: *Amphidium lapponicum*, *Dicranum fuscescens*, *Paraleucobryum longifolium*, *Encalypta ciliata*, *Tortella tortuosa*, *Erythrophyllum rubellum*, *Schistidium apocarpum*, *Sch. gracile*, *Racomitrium protensum*, *R. heterostichum*, *R. canescens*, *Funaria hygrometrica*, *Neckera complanata*, *Isothecium viviparum*, *Brachythecium velutinum*, *Pleurozium Schreberi*, *Plagiothecium laetum*, *Hypnum cupressiforme*.

3. Пояс субальпійських полонин (*Pinetum mughi* і *Alnetum viridis*) до ± 1800 м:

а) У нижньому ярусі покриття в жерепі (*Pinetum mughi*) і лелечі (*Alnetum viridis*): *Dicranum scoparium* D. s., fo. *maxima*, *D. majus*, *Lescuraea mutabilis*, *Brachythecium salebrosum* (*Alnetum*), *B. glareosum*, *B. rezezum*, *Pleurozium Schreberi*, *Plagiothecium laetum*, *Ptilium crista castrensis*, *Rhytidiadelphus triquetrus* (*Alnetum*), *Hylocomium splendens*, *Drepanocladus uncinatus* (*Alnetum*), *Polytrichum alpinum*, *P. juniperinum*, *P. strictum*.

б) На полонинах між травою та по глинястих відслоненнях: *Ceratodon purpureus*, *C. p. fo. dimorpha*, *Paraleucobryum enerve*, *Racomitrium canescens*, *Leptobryum piriforme*, *Pohlia elongata*, *Rhytidium rugosum*, *Diphyscium sessile*, *Pogonatum urnigerum*, *Polytrichum alpinum*, *P. piliferum*, *P. perigoniale*.

в) На болотах: *Bryum ventricosum*, *Pohlia nutans*, *Mnium punctatum*, *M. pseudopunctatum*, *Philonotis fontana*, *P. calcarea*, *Aulacomnium palustre*, *Climacium dendroides*, *Calliergonella cuspidata*, *Drepanocladus revolvens*, *Atrichum undulatum*, *Polytrichum commune*, *P. strictum*.

г) Біля джерел і в потоках: *Tortella tortuosa*, *Grimmia alpicola*, *C. a. var. rivularis*, *Philonotis caespitosa*, *Mniobryum albicans*, *Bryum ventricosum*, *Cratoneurum commutatum*, *C. filicinum*, *Calliergonella cuspidata*, *Drepanocladus ventricosus*.

д) На скелях: *Andreaea petrophila*, *Distichium capillaceum*, *Seligeria setacea*, *Rhabdoweisia striata*, *Amphidium lapponicum*, *Dicranoweisia crispula*, *Dicranum fuscescens*, *D. majus*, *D. scoparium*, *D. s. fo. maxima*, *D. elongatum*, *Paraleucobryum longifolium*, *Campylopus atrovirens*, *C. a. fo. mutica*, *Tortella tortuosa*, *T. cylindrica*, *Erythrophyllum rubellum*, *Tortula montana*, *Schistidium apocarpum*, *Sch. a. fo. atrata*, *Sch. a. fo. tenerrima*, *Sch. gracile*, *Sch. confertum*, *Sch. brunnescens*, *Grimmia unicolor*, *G. Doniana*, *G. Hartmannii*, *G. elatior*, *G. montana*, *Racomitrium heterostichum*, *R. sudeticum*, *R. canescens*, *Pohlia cruda*, *Bartramia ithyphylla*, *B. pomiformis*, *B. norvegica*, *Homalia trichomanoides*, *Neckera crispa*, *Isothecium viviparum*, *Leskeella nervosa*, *Drepanocladus uncinatus*, *Eurhynchium Stokesii*, *Orthothecium intricatum*, *Pleurozium Schreberi*, *Plagiothecium striatellum*, *P. Rosoeseanum*, *P. neckeroideum*, *Ptilium crista castrensis*, *Rhytidium rugosum*, *Rhytidiadelphus triquetrus*, *Hylocomium splendens*, *Pogonatum urnigerum*, *Polytrichum alpinum*, *P. juniperinum*, *P. strictum*.

4. Альпійський пояс від ± 1800 до 1940 м:

а) На схилах в *Curvuleto-Trifidetum* (*Carex curvula* All., *Juncus trifidus* L.): *Ceratodon purpureus*, *C. p. fo. dimorpha*, *Racomitrium canescens*, *Tetraplodon angustatus*, *Splachnum pedunculatum* (на коров'ячому посліді), *Leptobryum piriforme*, *Pleurozium Schreberi*, *Hylocomium splendens*, *Diphyscium sessile*,

Pogonatum urnigerum, *Polytrichum alpinum*, *P. piliferum* P. p. var. *Hoppei*.

б) На скелях і камінні: *Ditrichum flexicaule*, *D. homomallum*, *Distichium capillaceum*, *Dicranoweisia crispula*, *Dicranum fullvillum*, *D. falcatum*, *D. Starkei*, *D. scoparium*, *D. s.* fo. *laticuspis*, *D. strictum*, *Paraleucobryum longifolium*, *Tortella cylindrica*, *Grimmia elongata*, *Mniobryum albicans*, *Pohlia cruda*, *Mnium orthorrhynchum*, *Isotheceium viviparum*, *Heterocladium squarrosum*, *Pleurozium Schreberi*, *Plagiothecium laetum*, *P. neckeroideum*, *Rhynchostegium murale*, *R. m.* fo. *subalpina*, *Hypnum cupressiforme*, *H. c.* var. *subjulaceum*, *Hylocomium splendens*, *Polytrichum alpinum*, *Pogonatum urnigerum*.

Довкола снігу, який ще 22 червня 1947 р. заповнював дно льодовикової кори під вершиною Піп Іван (1860), росли в асоціації *Polytrichum sexangulare*:

Polytrichum sexangulare, *Cynodontium virens*, *Dicranoweisia crispula*, *Dicranum Blyttii*, *Grimmia incurva*, *G. elongata*, *G. e.* fo. *epilosa*, а трохи вище кільця *Polytrichetum sexangulare*: *Cerastium trigynum* Vill., *Carex curvula* All., *Leontodon croceus* Haenkei.

Andreaeales

1. *Andreaea petrophila* Ehrh. Піп Іван: 1800 м — на скелях; П'єтрос: 1700 м — на скелях; Неніска: 1820 м — на скелях. var. *alpestris* Thed. Неніска: 1820 м на скелях.

Bryales

2. *Fissidens taxifolius* Hedw. Рахівський Менчул — 900 м — на схилі у буковому лісі; П'єтрос — 1000 м — на схилі між камінням в ялиновому лісі.
3. *Fissidens cristatus* Wils. Рахівський Менчул — 1100 м — на скелях та в щілинах скель.
4. *Fissidens bryoides* Hedw. var. *gymnandrus* (Buse) R. u. the. П'єтрос — 1300 м — на глинястих схилах в ялиновому лісі.
5. *Fissidens pusillus* Wils. Рахівський Менчул — 800 м — на камені біля джерельця.
6. *Ditrichum flexicaule* (Schleich.) Hampe. Піп Іван: 1900 м — на скелях разом з *Distichium capillaceum*; 1850 м — на скелях. Неніска — 1820 м — на скелях.
7. *Ditrichum homomallum* (Hedw.) Hampe. Рахівський Менчул — 900 м — на схилі в ялиновому лісі. Неніска — 1820 м; поодинокі стебла між *Dipliphyllum albicans* (фертильно).
8. *Ditrichum tortile* (Schrad.) Lindb. Рахівський Менчул — 850 м — на глинястому схилі в буковому лісі.

9. *Ceratodon purpureus* Brid. с. Богдан, Рахівського р-ну над Квасним потоком, на камінні. Рахівський Менчул — 1200 м — на глині поміж камінням. П'єтрос — 1500 м — на стежці. Піп Іван: 1700 м — на полонині; 1940 м — на вершині. Неніска — 1810 м — між камінням.

fo. *dimorpha* (Philib.) Moenkem. Піп Іван — 1600 м — на полонині.

10. *Distichium capillaceum* (Sw.) Br. eur. П'єтрос: 1500 м — на скелях, 1600 м — на скелях. Піп Іван — 1840 м — на скелях, Неніска — 1820 м — на скелях.

11. *Seligeria setacea* (Wulf.) Lindb. Рахівський Менчул — 800 м — на пісковиках. Піп Іван — 1740 м — на воглих схилах.

12. *Dicranella secunda* (Sw.) Lindb. П'єтрос — 1200 м — на глинястому схилі в ялиновому лісі. Піп Іван — 1300 м — на глинястому схилі в ялиновому лісі.

13. *Dicranella varia* (Hedw.) Schimp. Рахівський Менчул — 1200 м — на глині між камінням.

14. *Rhabdoweisia striata* (Schrad.) Kindb. П'єтрос — 1600 м — на скелях.

15. *Amphidium Mougeotii* (Br. eur.) Schimp. Рахівський Менчул: 800 м — на скелі; с. Устеріки, Рахівського р-ну, на скелі (760 м).

16. *Amphidium lapponicum* (Hedw.) Schimp. П'єтрос — 1350 м — на скелях.

17. *Cynodontium virens* (Sw.) Schimp. Піп Іван: 1860 м — на камінні, біля місця, де довгий час лежить сніг.

18. *Dichodontium pellucidum* Schimp. Рахівський Менчул, на скелях над потоком — 800 м, 900 м, 1000 м. Неніска — 1000 м — над потоком на камінні.

19. *Dicranoweisia crispula* (Hedw.) Lindb. Неніска — 1820 м — на скелях. П'єтрос — 1450 м — на скелях. Піп Іван — 1860 м — на камінні, на місці, де довгий час завжди лежить сніг.

*20. *Dicranum fulvellum* (Dicks.) Sm. Неніска — 1820 м — на вершині скель.

21. *Dicranum falcatum* Hedw. Неніска — 1820 м — на скелях.

22. *Dicranum Blyttii* Schimp. Піп Іван — 1860 м — на камінні, на місці, де довгий час лежить сніг.

23. *Dicranum Starkei* Web. et Mohr. Неніска — 1820 м — на скелях.

24. *Dicranum fuscescens* Turn. П'єтрос — 1520 м — на скелях.

25. *Dicranum majus* Smith. П'єтрос — 1700 м — на скелях.

26. *Dicranum scoparium* Hedw. П'єтрос — 1200 м — на гнилому пеньку в ялиновому лісі. Піп Іван — 1150 м — на стовбурі ялини в ялиновому лісі. Бендреаска — 1300 м — в ялиновому лісі. Рахівський Менчул — 900 м — на сухій скелі.

*fo. *maxima* Schleich. Петрос: 1600 м — на скелі, 1550 м — на скелі разом з *Polytrichum juniperinum*, 1300 м — в ялиновому лісі, на гнилій деревині.

*fo. *laticuspis* Loeske et Bauer. Неніска — 1820 м — на камінні.

27. *Dicranum elongatum* Schleich. Піп Іван — 1720 м — на скелі.

28. *Orthodicranum montanum* (Hedw.) Loeske. Рахівський Менчул — 1300 м — на гнилому пеньку, в ялиновому лісі. Петрос: 1300 м, 1400 м — на гнилій деревині в ялиновому лісі.

*fo. *pulvinata* Pfeffer. Петрос — 1300 м — в ялиновому лісі.

29. *Orthodicranum flagellare* (Hedw.) Loeske. Петрос — 900 м — на гнилому пеньку.

*30. *Dicranum strictum* Schleich. Рахівський Менчул — 750 м — на скелі; с. Богдан, Рахівського р-ну, на пісковнику. Неніска — 1820 м — на скелі.

31. *Paraleucobryum longifolium* (Ehrh.) Loeske. с. Богдан, Рахівського р-ну, на корі берези. Піп Іван — 1450 м — на скелях. Рахівський Менчул — 850 м — на камінні в буковому лісі. Неніска — 1820 м — на скелях.

32. *Paraleucobryum enerve* Loeske. Піп Іван — 1720 м — на кам'янистих схилах.

*33. *Campylopus atrovirens* de Not. Петрос — 1600 м — на скелях.

34. *Dicranodontium denudatum* (Brid.) Hagen. Рахівський Менчул — 1000 м — на гнилій деревині, в лісі.

35. *Encalypta ciliata* (Hedw.) Hoffm. с. Богдан, Рахівського р-ну, на лупаках. Петрос — 1250 м — на скелях в ялиновому лісі.

36. *Encalypta streptocarpa* Hedw. Рахівський Менчул — 800 м — на скелі.

37. *Gymnostomum rupestre* Schleich. с. Богдан, Рахівського р-ну, на лупаках. Рахівський Менчул — 850 м — на скелях.

*38. *Anoetangium Sendtnerianum* Br. eur. Рахівський Менчул — 800 м — на скелях. Берлибаш (А. С. Лазаренко).

39. *Tortella inclinata* (Hedw. Fil.) Limpr. Рахівський Менчул — 1000 м — на скелях.

40. *Tortella tortuosa* Limpr. Петрос: 1000 м — в буковому лісі, на корі бука; 1350 м — на скелях; 1600 м — на скелях. Рахівський Менчул: 1000 м — на скелях; с. Устеріки, Рахівського р-ну — край потоку. с. Богдан, Рахівського р-ну — 800 м — на лупаках. Піп Іван — 1600 м — на скелях. Неніска — 1400 м — на скелях.

41. *Tortella cylindrica* (Bruch.) Loeske. Петрос — 1700 м — на скелях. Неніска — 1820 м — на скелях. Піп Іван — 1840 м — на скелях.

42. *Erythrophyllum rubellum* (Hoffm.) Loeske. м. Рахів, на камінні, Рахівський Менчул — 800 м — на камінні. Петрос — 1500 м — на скелях.

43. *Barbula unguiculata* Hedw. Рахівський Менчул — 850 м — над потоком; м. Рахів — над р. Тиссою.

44. *Barbula spadicosa* Mitt. м. Рахів, на камінні над потоком.

45. *Barbula rigidula* (Hedw.) Mitt. м. Рахів, на скелі над р. Тиссою. Рахівський Менчул — 800 м — на скелях.

*46. *Tortula canescens* (Bruch.) Mont. Рахівський Менчул — 800 м — на скелі.

47. *Tortula muralis* Hedw. м. Рахів, на камінні над р. Тиссою.

48. *Tortula subulata* Hedw. м. Рахів, на камінні над р. Тиссою.

49. *Tortula montana* Nees ab E. Петрос — 1500 м — на сухих скелях.

50. *Tortula ruralis* Ehrh. Рахівський Менчул — 750 м — на камінні над потоком.

51. *Schistidium apocarpum* Br. eur. Петрос: 1500 м, 1600 м — на скелях.

fo. *epilosa* Warmst. м. Рахів, на сухому камінні над р. Тиссою.

fo. *atrata* Grebe. Петрос — 1600 м — на скелях.

fo. *tenerrima* Chal. Петрос — 1650 м — на скелях.

52. *Schistidium gracile* Limpr. м. Рахів — на камінні над р. Тиссою. Петрос — 1450 м — на скелях.

53. *Schistidium confertum* (Funct.) Br. eur. Петрос — 1650 м — на скелях.

*54. *Schistidium brunescens* Limpr. Неніска — 1720 м — на скелях.

55. *Grimmia alpicola* Sw. var. *rivularis* Brid. Петрос — 1500 м — на камені край потоку з *Tortella tortuosa*.

*56. *Grimmia unicolor* Hook. Петрос — 1700 м — на скелях.

57. *Grimmia incurva* Schwgr. Піп Іван — 1860 м — на камінні, біля місця, де довгий час лежить сніг.

*fo. *brevifolia* Chal. Неніска — 1820 м — на скелях.

*58. *Grimmia elongata* Kaulf. Піп Іван — 1860 м — на камінні, на місці, де довгий час лежить сніг.

*fo. *epilosa* Limpr. Неніска: 1820 м — на скелях. Піп Іван — 1870 м — на камінні.

59. *Grimmia Doniana* Smith. Петрос — 1600 м — на скелях.

60. *Grimmia pulvinata* Smith. Рахівський Менчул — 800 м — на сухій скелі.

*fo. *cana* Hoffm. Піп Іван — 1700 м — на скелях.

61. *Grimmia Hartmannii* Schimp. Рахівський Менчул — 900 м — на скелях.

62. *Grimmia funalis* (Schwaegr.) Schimp. Петрос — 1700 м — на скелях.
63. *Grimmia elatior* Bruch. Петрос — 1700 м — на скелях.
64. *Grimmia montana* Br. eur. Піп Іван — 1720 м — на скелях.
65. *Racomitrium protensum* A. Br. Рахівський Менчул: 1100 м, 1300 м — на скелях.
66. *Racomitrium sudeticum* (Funck.) Br. eur. Петрос — 1600 м — на скелях.
67. *Racomitrium heterostichum* Brid. с. Устеріки, Рахівського р-ну, на скелях. Бендреаска — 1450 м — на камінні. Рахівський Менчул — 1100 м.
68. *Racomitrium canescens* (Timm.) Brid. Петрос — 1500 м — на скелях; Рахівський Менчул — 1100 м — на камінні край потоку.
69. *Funaria hygrometrica* Sibth. Рахівський Менчул — 1000 м — на скелях над потоком. Неніска — 1200 м — на скелях, над потоком.
70. *Splachnum pedunculatum* (Huds.) Lindb. Піп Іван — 1800 м — на коров'ячому посліді. (Стерильно).
71. *Tetraplodon angustatus* (L. fil.) Br. eur. Неніска — 1820 м — на вершині гори біля стежки.
72. *Tetraphis pellucida* Hedw. Рахівський Менчул — 1200 м — в ялиновому лісі, на гнилому пеньку. Петрос — 1350 м — в ялиновому лісі, на гнилій деревині. Піп Іван — 1300 м — на гнилій деревині в ялиновому лісі.
73. *Mniobryum albicans* (Whbg.) Limpr. Рахівський Менчул, над потоком. Неніска — 1820 м — на скелях. Піп Іван — 1720 м — край джерела.
74. *Leptobryum piriforme* Wils. Піп Іван — 1810 м — на схилах.
75. *Pohlia cruda* Lindb. Рахівський Менчул — 1000 м — на гнилій деревині в потоці. Петрос — 1500 м — на скелях, 1600 м — на скелях. Неніска — 1820 м — на скелях.
76. *Pohlia elongata* Hedw. Піп Іван — 1450 м — на схилі.
77. *Pohlia nutans* Lindb. Рахівський Менчул — 900 м — в лісі на гнилій деревині. Піп Іван — 1600 м — на кам'янистому схилі разом з *Pogonatum urnigerum*. Петрос — 1600 м — на болоті край джерела.
- *fo. *rubra* fo. *nova*. Planta rubra. Marginibus foliorum planis supra medium denticulatis. Cellulis laminae folii latioribus.
- Hab.: Mons Pip Ivan jugi Carpathi Marmarossici inter Polytichum alpinum (1810 m).
- Форма, близька до поширеної в Норвегії і на Шпіцбергені та в арктичній Америці — *Pohlia rutilans*, від якої відрізняється гострою зубчастістю всіх листків. (У *P. rutilans* нижні листки овальні і цілокраї).
- Піп Іван: 1810 м — на схилах.

78. *Bryum ventricosum* Dicks. Рахівський Менчул — 1000 м — в потоці, на камінні. Піп Іван: 900 м — на гнилій деревині в лісі, 1600 м — на болоті. Петрос — 1300 м — край потоку.
79. *Bryum Funckii* Schwaegr. Рахівський Менчул — 1000 м — на сухих скелях.
80. *Bryum caespiticium* L. м. Рахів, на камінні над р. Тиссою.
81. *Bryum cirratum* Horre et Hornsch. м. Рахів, на камінні над р. Тиссою. Рахівський Менчул — 1000 м — на сухому камінні.
82. *Bryum capillare* L. Петрос — 1000 м — на корі явора. Рахівський Менчул: 1200 м — на скелях; 1100 м — на гнилій деревині в потоці. м. Рахів на камінні над р. Тиссою.
83. *Bryum argenteum* L. м. Рахів — на камінні над р. Тиссою; Рахівський Менчул — 1100 м — на сухому камінні над потоком.
84. *Mnium punctatum* Hedw. Рахівський Менчул — 1000 м — в потоці на камінні та гнилій деревині. Петрос — 1400 м — край джерельця на болоті. Піп Іван — 1600 м — на болоті.
85. *Mnium pseudopunctatum* B.S. Піп Іван: 1600 м — на болоті, 1720 м — край джерела.
86. *Mnium stellare* Reich. Рахівський Менчул — 900 м — на гнилій деревині в буковому лісі.
87. *Mnium undulatum* Weiss. Піп Іван — 1300 м — на схилі край стежки в ялиновому лісі. Петрос — 1400 м — на болоті. Рахівський Менчул — 900 м — в буковому лісі.
88. *Mnium cuspidatum* Leuss. Рахівський Менчул: 950 м — на гнилій деревині в буковому лісі, 1000 м — в потоці на гнилій деревині.
89. *Mnium affine* Bland. Рахівський Менчул — 1000 м — в буковому лісі.
90. *Mnium orthorrhynchum* Brid. Неніска — 1820 м — на скелях.
91. *Aulacomnium palustre* Schwaegr. Рахівський Менчул — 1200 м — на скелях в потоці. Піп Іван — 1600 м — на болоті.
92. *Bartramia ithyphylla* Brid. Неніска — 1780 м — на карнизах скель.
93. *Bartramia pomiformis* Hedw. с. Богдан, Рахівського р-ну — 750 м — на лупаках. Петрос: 1700 м, 1780 м — на скелях. Піп Іван — 1750 м — на скелях.
94. *Bartramia norvegica* Lindb. с. Богдан, Рахівського р-ну — на скелях. Петрос — 1600 м — на скелях. Піп Іван — 1700 м — на скелях.
95. *Philonotis calcarea* Schimp. Піп Іван — 1720 м — на болотах.
96. *Philonotis fontana* Brid. Рахівський Менчул — 1200 м — на камінні в потоці. Піп Іван — 1600 м — на болоті.

97. *Philonotis caespitosa* Wils. Піп Іван — 1700 м — на ґрунті в потоці.
98. *Uloa ulophylla* Broth. П'єтрос — 1200 м — на гілках ялини в ялиновому лісі. Піп Іван — 1100 м — на корі явора. Рахівський Менчул — 1000 м — на стовбурі явора.
99. *Uloa crispula* Bruch. Рахівський Менчул — 850 м — на корі явора в буковому лісі.
100. *Uloa Bruchii* Hornsch. П'єтрос — 1300 м — на корі ялини в ялиновому лісі.
101. *Orthotrichum anomalum* Hedw. м. Рахів, на камінні над р. Тіссою; Рахівський Менчул — 800 м — на камінні.
102. *Orthotrichum striatum* Schwaegr. П'єтрос — 1100 м — на корі явора.
103. *Orthotrichum speciosum* Nees ab E. с. Богдан, Рахівського р-ну — 800 м — на корі верби. П'єтрос — 1000 м — на сухій деревині.
104. *Orthotrichum pallens* Bruch. м. Рахів — на корі верб над р. Тіссою.
105. *Leucodon sciuroides* Schwaegr. м. Рахів — на корі верб, на скелях над р. Тіссою. П'єтрос — 1000 м — на корі бука.
106. *Antitrichia curtispindula* (Hedw.) Bruch. Піп Іван — 1200 м — на корі явора. П'єтрос — 1000 м — на корі старого бука. Неніска — 1000 м — на корі явора.
107. *Homalia trichomanoides* Br. eur. П'єтрос — 1600 м — у щілинах скель.
108. *Neckera crispa* Hedw. Рахівський Менчул — 1000 м — на скелях. с. Богдан, Рахівського р-ну — 800 м — на скелях. П'єтрос: 1200 м — на корі дерев; 1600 м — на скелях.
109. *Neckera pennata* Hedw. Рахівський Менчул — 1000 м — на корі явора.
110. *Neckera complanata* Hüb. с. Богдан, Рахівського р-ну — 800 м — на лупаках. Рахівський Менчул — 1000 м — на корі бука. П'єтрос — 1200 м — на корі явора.
111. *Neckera Besseri* (Lob.) Jur. Рахівський Менчул, в щілинах скель.
112. *Isothecium viviparum* (Nesck.) Lindb. Рахівський Менчул — 1100 м — на скелі. П'єтрос: 1360 м, 1450 м — на корі дерев та скелях. Неніска — 1820 м — на скелях. Піп Іван — 1810 м — на скелях.
113. *Fontinalis antipyretica* L. Квасний потік під П'єтросом — 800 м — на камінні, у воді.
114. *Climacium dendroides* Web. et Mohr. Піп Іван — 1600 м — на болоті.
115. *Anomodon viticulosus* Hook et Taubl. П'єтрос — 1300 м — на корі явора. Піп Іван — 1400 м — на корі явора в ялиновому лісі. Рахівський Менчул — 1000 м — на схилах.

116. *Anomodon attenuatus* Hüb. с. Рахівський Менчул — 800 м — у буковому лісі на корі бука, на схилах. П'єтрос — 1100 м — на камінні край стежки, тут же, на корі дерева.
117. *Anomodon longifolius* (Schleich.) Bruch. Над Квасним потоком під П'єтросом — 800 м — на корі верби. Піп Іван — 900 м — на гнилій деревині.
118. *Leskea polycarpa* Ehrh. с. Богдан, Рахівського р-ну — 800 м — на корі верби.
119. *Leskeella nervosa* Loeske. м. Рахів, на сухих скелях над р. Тіссою. П'єтрос — 1250 м — на скелях.
120. *Lescuraea mutabilis* (Brid.) Hagen. Піп Іван — 1600 м — в жерепі на камінні.
121. *Heterocladium squarrosulum* Lindb. Неніска — 1800 м — на скелях.
122. *Thuidium abietinum* Br. eur. Рахівський Менчул — 1000 м — на сухих скелях.
123. *Thuidium tamariscifolium* Lindb. Рахівський Менчул — у буковому лісі, на гнилій деревині.
124. *Thuidium delicatulum* Mitt. Рахівський Менчул — 900 м — на землі між камінням.
125. *Thuidium Philibertii* Limpr. Рахівський Менчул — 1000 м — над потоком, на гнилій деревині.
126. *Cratoneurum commutatum* (Hedw.) Moenkem. Рахівський Менчул — 1100 м — на скелях в потоці. var. *falcatum* (Brid.) Moenkem. П'єтрос — 1100 м — в потоці.
127. *Cratoneurum filicinum* Moenkem. Рахівський Менчул — 1200 м — на скелях. var. *curvicaule* (Jur.) Mol. Рахівський Менчул — 1200 м — на скелях, у потоці. fo. *gracilescens* Schimpr. П'єтрос — 1200 м — у потоці на гнилій деревині.
128. *Chrysohypnum Halleri* Roth. Рахівський Менчул — 850 м — на скелях у буковому лісі.
129. *Chrysohypnum stellatum* Loeske. Піп Іван — 1800 м — на скелях. Неніска — 1820 м — на скелях. fo. *radicans* Br. eur. Рахівський Менчул — 800 м — на землі в затінку.
130. *Amblystegiella subtilis* (Hedw.) Loeske. Рахівський Менчул — 1200 м — на стовбурі явора.
131. *Amblystegium serpens* Br. eur. м. Рахів — на корі верб над р. Тіссою.
132. *Amblystegium Juratzkanum* Schpr. Рахівський Менчул — 900 м — на гнилій деревині в буковому лісі.
133. *Amblystegium riparium* Br. eur. м. Рахів, на камінні над р. Тіссою.
134. *Hygrohypnum palustre* Loeske. Рахівський Менчул — 1100 м — на камінні в потоці.

135. *Hygrohypnum ochraceum* (Turn.) Loeske. Квасний потік під П'єтросом — 800 м — на камінні.
136. *Calliergonella cuspidata* Loeske. Піп Іван — 1520 м — в потоці на глині, 1600 м — на болоті.
137. *Drepanocladus vernicosus* (Lindb.) Warnst. Піп Іван — 1520 м — у потоці.
138. *Drepanocladus revolvens* (Sw.) Moenkem. Піп Іван — 980 м — на вогких скелях.
139. *Drepanocladus exannulatus* (Gümb.) Loeske. Рахівський Менчул — 1100 м — у рвучковому потоці, на камінні.
140. *Drepanocladus uncinatus* (Hedw.) Warnst. П'єтрос — 1500 м — на скелях. Неніска — 1520 м — на скелях.
141. *Homalothecium sericeum* Kindb. м. Рахів — на сухих скелях над р. Тиссою.
142. *Camptothecium lutescens* (Huds.) Robenh. П'єтрос — 1200 м — на корінні яворів.
143. *Brachythecium salebrosum* (Hoffm.) Br. eur. П'єтрос — 1700 м — на схилі серед *Alnus viridis*.
144. *Brachythecium glareosum* (Bruch.) Br. eur. Піп Іван — 1000 м — на гнилій деревині.
145. *Brachythecium rutabulum* Br. eur. *var. *plumulosum* Br. eur. Рахівський Менчул — 900 м — на гнилій деревині, в буковому лісі.
146. *Brachythecium velutinum* Br. eur. П'єтрос — 1250 м — на скелях. Піп Іван — 1400 м — на камінні край стежки в ялиновому лісі.
147. *Brachythecium populeum* Br. eur. м. Рахів — на камінні над р. Тиссою; Рахівський Менчул — 900 м — на камінні.
148. *Brachythecium reflexum* Br. eur. Піп Іван — 1750 м — у поясі жерепу на камінні.
149. *Scleropodium purum* Limpr. Рахівський Менчул — 1000 м — у лісі на гнилій деревині.
150. *Eurhynchium Swartzii* (Turn.) Hobk. м. Рахів — на сухому камінні на березі р. Тисси.
151. *Eurhynchium striatum* Schimp. Рахівський Менчул — 1000 м — у буковому лісі на землі. П'єтрос — 1100 м — у ялиновому лісі на землі. Піп Іван — 1100 м — у буково-ялиновому лісі.
152. *Eurhynchium rusciforme* Milde. Рахівський Менчул — 1000 м — на гнилій деревині у потоці. Квасний потік під П'єтросом — на скелі у воді.
- *153. *Eurhynchium Stokesii* Br. eur. П'єтрос — 1700 м — на скелях.
154. *Rhynchostegium murale* (Nesck.) Br. eur. Рахівський Менчул — 850 м — на камінні.
- *fo. *subalpina* (Ren.) Неніска — 1820 м — на камінні.
155. *Orthothecium intricatum* Br. eur. П'єтрос — 1700 м — на скелях.

156. *Pleurozium Schreberi* Mitt. П'єтрос — 1300 м — на скелях, 900 м — в ялиновому лісі. Рахівський Менчул — 1000 м — в буковому лісі. Піп Іван — 1800 м — у поясі жерепу. Неніска — 1820 м — на скелях.
157. *Pterygandrium filiforme* (Timm.) Hedw. Рахівський Менчул — 1700 м — на корі бука, в буковому лісі. Піп Іван — 1200 м — на стовбурі бука.
- fo. *filescens* Boul. П'єтрос — 1250 м — на стовбурі ялини.
158. *Plagiothecium silesiacum* (Sel.) Br. eur. Рахівський Менчул — 900 м — на гнилому пеньку, в буковому лісі.
159. *Plagiothecium striatellum* (Brid.) Lindb. П'єтрос — 1550 м — у заглибленнях скель по гумусних місцях разом з *Erythrophyllum rubellum*.
160. *Plagiothecium laetum* Br. eur. П'єтрос — 1200 м — в ялиновому лісі, на гнилих пеньках. Неніска — 1820 м — на скелях з *Plagiothecium neckeroideum*.
161. *Plagiothecium Roeseanum* (Hampe.) Br. eur. П'єтрос — 1400 м — на камінні.
- fo. *flagellacea* Warnst. П'єтрос — 1600 м — на скелях.
162. *Plagiothecium succulentum* (Wils.) Lindb. Рахівський Менчул — в буковому лісі на оголеному ґрунті. П'єтрос — 1300 м — в ялиновому лісі.
163. *Plagiothecium undulatum* Br. eur. Рахівський Менчул — 1100 м — на сухих скелях.
164. *Plagiothecium neckeroideum* Br. eur. Неніска — 1800 м — на скелях. Піп Іван — 1700 м — на скелях. П'єтрос — 1600 м — на скелях.
165. *Heterophyllum Haldanianum* (Grev.) Kindb. Піп Іван — 1300 м; П'єтрос — 1100 м — на гнилій деревині в ялиновому лісі.
166. *Pylaisia polyantha* Br. eur. м. Рахів. — на корі верби.
167. *Hypnum incurvatum* Schrad. с. Богдан, Рахівського р-ну — на скелях. П'єтрос — 1200 м — на корі явора.
168. *Hypnum pallescens* (Hedw.) Br. eur. П'єтрос — 1400 м — на гнилій деревині край потоку.
169. *Hypnum cupressiforme* L. П'єтрос — в ялиновому лісі на гнилому пеньку. Рахівський Менчул — 900 м — в буковому лісі.
- var. *filiforme* Brid. П'єтрос — 1200 м — на стовбурі ялини.
- *var. *subjulaceum* Mol. Неніска — 1820 м — на камінні.
170. *Ptilium crista castrensis* de Not. П'єтрос: 800 м — над Квасним потоком, 1200 м — в ялиновому лісі на землі і гнилій деревині, 1600 м — на скелях. Піп Іван — 1800 м — у поясі жерепу на землі.
171. *Ctenidium molluscum* Mitt. Піп Іван: 900 м — на скелях, 1100 м — на глинистих схилах. П'єтрос — 1150 м — на схилах.

172. *Rhytidium rugosum* Kindb. Піп Іван — 1600 м — на скелях. Неніска — 1650 м — на скелях.
173. *Rhytidiadelphus triquetrus* Warnst. Рахівський Менчул — 1000 м — у буковому лісі. Петрос — 1700 м — у поясі зеленої вільхи (*Alnus viridis*). Піп Іван — 1600 м — на скелях.
174. *Rhytidiadelphus squarrosus* Warnst. Бендреаска — 1450 м — в ялиновому лісі. Піп Іван — 1800 м — у поясі жерепу.
175. *Hylocomium splendens* Br. eur. Рахівський Менчул — 1000 м — на скелях. Петрос — 1000 м — у ялиновому лісі. Піп Іван — 1300 м — у ялиновому лісі; 1600 м — на скелях і схилах; 1800 м — у смузі жерепу; 1440 м — на скелях. Неніска — 1820 м — на скелях і схилах.
176. *Hylocomium umbratum* Br. eur. Бендреаска — 1450 м — на землі в ялиновому лісі.
177. *Diphyscium sessile* Lindb. Петрос — 1200 м — у ялиновому лісі. Піп Іван — 1500 м — на полонині.
178. *Vuxbaumia indusiata* Brid. Піп Іван — 1400 м — у ялиновому лісі на гнилому пеньку.
179. *Atrichum undulatum* P. V. Піп Іван — 1600 м — на болоті.
180. *Pogonatum nanum* P. de V. Петрос — 1200 м — у ялиновому лісі на глинястих схилах.
181. *Pogonatum aloides* (Hedw.) P. V. Петрос: 1100 м — на глинястих схилах у ялиновому лісі; 1000 м — на схилах у буковому лісі. Піп Іван — 1200 м — на глинястих схилах в ялиновому лісі.
182. *Pogonatum urnigerum* P. de V. Петрос: 1200 м — у ялиновому лісі на глинястих схилах; 1500 м — на скелях. Піп Іван: 1600 м — на скелях з *Pohlia nutans*; 1800 м — на камінні між *Rhododendron Kotschyi*.
183. *Polytrichum alpinum* L. Петрос — 1720 м — на скелях. Піп Іван — 1940 м — на скелях.
184. *Polytrichum attenuatum* Menz. Рахівський Менчул — 1000 м — у буковому лісі на землі, на гнилій деревині.
185. *Polytrichum sexangulare* Floerke. Піп Іван — 1860 м — на місці, де довгий час лежить сніг.
186. *Polytrichum piliferum* Schreb. Петрос — 1600 м — на сухих скелях. Піп Іван — 1600 м — на сухих скелях.
*var. *Hoppei* (Hornsch.) Rabenh. Піп Іван — 1940 м — на схилах вершин.
187. *Polytrichum juniperinum* Wildb. Петрос — 1600 м — на скелях разом з *Dicranum scoparium* fo. *maxima*.
188. *Polytrichum strictum* Banks. Петрос: 1600 м — на скелях разом з *Sphagnum*; 1720 м — на скелях. Піп Іван — 1840 м — на скелях.
189. *Polytrichum commune* L. Петрос — 1300 м — на болоті.
190. *Polytrichum perigoniale* Mchx. Петрос — 1600 м — на схилах (полонина).

ЛИТЕРАТУРА

1. Wilczek R., Spis mchów Czarnohory. Rozprawy Wydziału mat-przyr. P. A. U., tom LXIX, Dz. B. nr. 9, 1929.
2. Gąsiorowski H., Przewodnik po Beskidach Wschodnich, t. 2., Pasma Czarnohorskie, Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa.
3. Еленевский Р. А., Горные луга Евразии как ландшафтно-географическое явление, „Землеведение“, Моск. О-во испытателей природы, т. I, (XLI), 1940.
4. Zapalowicz H., Roślinna szata gór Pokucko-Marmaroskich. Spraw. Kom. Fizjogr. A. U. w Krakowie, t. XXIV, 1889.
5. Ильинский А. П., Растительность советских Карпат, Бюллетень М. О-ва испыт. природы, отд. биологии, том I, вып. 3—4, 1945.
6. Лазаренко А. С., Визначник листяних мохів УРСР, Київ, 1936.
7. Lilienfeldówna F., Przyczynek do znajomości wątrobowców Galicyi i Bukowiny, Roczn. XXXVI, Zesz. 7—9, Kosmos, 1911.
8. Mönkemeyer W., Die Laubmoose Europas, Leipzig, 1927.
9. Pawłowski B., Einführung in die Pflanzenwelt der Czarnohora in den Ostkarpathen, Kraków, 1937, Wyd. Inst. Bot. U. J.
10. Рах, Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpaten. Engler und Drude. Die Vegetation der Erde, Bände II und X, Leipzig, 1898—1908.
11. Szafran B., Materiały do flory mchów Karpat Pokuckich, Kosmos, t. LXI, Zesz. II—III, 1936, Seria A. Rozprawy.
12. Šmarda J., Příspěvky k rozšíření jatrovek na Slovensku a Podkarpatské Rusi, Věda přírodní, roc. XVII, Praha, 1936.

МАТЕРИАЛЫ К БРИОФЛОРЕ МАРМАРОШСКИХ КАРПАТ

М. П. Слободян

Резюме

Автор дает список листовых мхов бриологически почти неисследованного хребта — Мармарошских Карпат (в восточной части Закарпатской области, на границе с Румынской Народной Республикой). В списке впервые для этого горного района приводится 190 видов листовых мхов. Из них 10 видов, 3 вариетета и ряд форм называются впервые для восточных (советских) Карпат: *Dicranum fulvellum*, *D. strictum*, *Campylopus atrovirens*, *Anoetangium Sendtnerianum*, *Tortula canescens*, *Schistidium brunnescens*, *Grimmia unicolor*, *G. elongata*, *Orthotrichum pallens*, *Eurhynchium Stokesii*, *Brachythecium rutabulum*, var. *plumulosum*, *Hypnum cupressiforme* var. *subjulaceum*, *Polytrichum piliferum* var. *Hoppei*, *Dicranum scoparium* fo. *maxima*, *D. scoparium* fo. *laticuspis*, *Orthodictyon montanum* fo. *pulvinata*, *Grimmia incurva* fo. *brevifolia*, *G. pulvinata* fo. *cana*, *Pohlia nutans* fo. *rubra*, *Rhynchostegium murale* fo. *subalpina*.

Описана новая высокогорная форма *Pohlia nutans* Lindb. fo. *rubra*, близкая к арктической *P. rutilans* (Schimp.) Lindb.

Дается перечень тех мест, где встречаются листовые мхи (лесной покров, обнажения почвы, родниковые места, берега ручьев, гнилая древесина, стволы деревьев, скалы).

ЗМІСТ

Передмова	5
Ботаніка	
Г. В. Козій, Модрина польська у східних Карпатах	7
В. Г. Хржановський, До критичного аналізу видів підсекції <i>Rubiginosae</i> (рід <i>Rosa</i>)	17
К. А. Малиновський, В. М., Мельничук, Про нове місцезнаходження осоки наскельної в східних Карпатах	37
А. С. Лазаренко, Мохова рослинність вогких гранітних скель р. Тясмина	40
М. П. Слободян, Матеріали до бріофлори Мармароських Карпат	50
М. П. Слободян, До бріогеографії західного Поділля, Опілля і Покуття	66
В. М. Мельничук, Матеріали до визначення рН у листяних мохів	91
Р. А. Бейліс-Вирова, Про деякі схожі риси в розвитку зародків пшениці й жита	114
Зоологія	
В. О. Захваткін, Паразити риб водойм Закарпатської області	119
В. О. Захваткін, О. П. Кулаківська, Паразити риб верхів'я Дністра	150
О. П. Кулаківська, До паразитофауни форелі і харіуса деяких річок Закарпаття	156
В. І. Здун, Фауна личинкових стадій трематод в молюсках Закарпаття	167
К. А. Татаринів, Про нові місця знаходження темної полівки і полівки-економки на Україні	190
К. А. Татаринів, Знахідка довговухої нічниці на Львівщині	198
Ф. І. Страутман, До харчування птахів на виноградниках Закарпатської області	202